Gemeente Schouwen-Duiveland

# GEMEENTEBLAD

Officiële uitgave van de gemeente Schouwen-Duiveland

Nr. 454997

29 september 2026

## Subsidieregeling investeren in zoet water en klimaatbestendige landbouw

Het college van burgemeester en wethouders van Schouwen-Duiveland;

Gelet op het bepaalde in de Algemene Subsidieverordening Schouwen-Duiveland en artikel 28 Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV);

Overwegende dat het wenselijk is de innovatiekracht van agrariërs in Schouwen-Duiveland op te schalen en private investeringskracht te bevorderen om te komen tot een klimaatbestendige landbouw en te bevorderen dat iedere agrariër zoveel mogelijk zelfvoorzienend kan zijn in zoet water. En daartoe uitvoeringsregels vast te stellen voor de subsidiëring van agrarische ondernemingen en/of consortia van partijen met een agrarische onderneming als penvoerder;

BESLUITEN:

Vast te stellen de volgende regeling: Subsidieregeling investeren in zoet water en klimaatbestendige landbouw.

### Artikel 1 Algemene bepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:
a. agrarische onderneming: een rechtspersoon, een vennootschap onder firma, een commanditaire vennootschap, een maatschap of een eenmanszaak die kan worden aangemerkt als een MKB onderneming in de zin van bijlage 1 van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV). Het gaat om bedrijven die actief zijn in de primaire landbouwproductie (zoals bedoeld in artikel 2 van de AGVV. Primaire landbouwproductie is de productie van in bijlage I bij het Verdrag vermelde producten van de bodem en van de veehouderij die geen verdere bewerking hebben ondergaan die de aard van deze producten wijzigt;
b. prestatieafspraak: één of meerdere activiteiten geformuleerd in de subsidieverstrekking, die dienen te worden gerealiseerd om in aanmerking te komen voor subsidie;
c. prestatiebewijs: een op basis van dit besluit dan wel in de subsidieverlening als zodanig aangeduid geheel van bewijsmiddelen waarmee onweerlegbaar wordt aangetoond dat de prestatieafspraak is gerealiseerd;
d. innovatie: technologische vernieuwing of wezenlijke nieuwe toepassingen van een bestaand product, productieproces of dienst;
e. financiële verantwoording: een verantwoording over de werkelijke kosten en opbrengsten, die direct gerelateerd zijn aan de te subsidiëren activiteit en die zijn afgezet tegen de begrote kosten en opbrengsten;
f. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Schouwen-Duiveland;
h. (investering)subsidie: een financiële bijdrage als tegemoetkoming voor investeringen in innovatie van zoetwaterbeschikbaarheid en klimaatbestendige landbouw;
i. (subsidie)aanvraag: verzoek aan het college van burgemeester en wethouders om subsidie;
j. subsidie: subsidie exclusief BTW, in de vorm van een eenmalige aanspraak op financiële middelen, verleend voor een eenmalig project van een subsidieaanvrager ten behoeve van de gedeeltelijke dekking van de begroting van dat project;
j. subsidiebesluit: beslissing van het college op een subsidieaanvraag.

### Artikel 2 Doelstelling en doelgroep

Het doel van de regeling is om uitvoering van plannen welke voor de agrariër nieuw zijn op het gebied van zoetwaterbeschikbaarheid en klimaatbestendige landbouw op Schouwen-Duiveland mogelijk te maken. De subsidieregeling is bestemd voor agrarische ondernemingen gevestigd op Schouwen-Duiveland.

**Artikel 3 Subsidieperiode en subsidieplafond**

a. Het aanvragen van subsidie is mogelijk vanaf 1 oktober 2026;

b. De uiterste aanvraagdatum is de dag dat het subsidieplafond wordt bereikt.

c. Voor onderdeel 1A van de subsidieregeling kan max. € 10.000 subsidie aangevraagd worden voor:

- Inkopen van advies of kennis bij kennisinstellingen, adviesbureaus of MKB bedrijven;
  - Ondersteuning bij planvorming voor het oplossen van het zoetwatertekort en/of het uitwerken van een bedrijfs(bodem en water)plan;
  - Ondersteuning en advies om te komen tot een toekomst- en klimaatbestendige agrarische bedrijfsvoering;
- Voorbeelden die zijn opgenomen in de toelichting behorende bij deze regeling.

d. Voor onderdeel 1B van de subsidieregeling kan max. € 25.000 (individueel) subsidie aangevraagd worden voor:
- Haalbaarheidsonderzoek of testen van een alternatief voor het oplossen van het zoetwatergebrek en/of te komen tot een toekomst- en klimaatbestendig landbouwbedrijf ;
- Voorbeelden die zijn opgenomen in de toelichting behorende bij deze regeling.

e. Voor onderdeel 1C van de subsidieregeling kan eenmalig € 5.000 subsidie gevraagd worden voor investeringen in aanschaf van machines en apparaten ter bevordering van een gewijzigde grondbewerking waardoor er meer water vastgehouden kan worden in de bodem en/of ter bevordering van een grotere klimaatbestendigheid van het landbouwbedrijf. Subsidie wordt uitsluitend verleend voor aanschaf van machines en apparaten die op de lijst bij deze regeling staan. Het gaat om vernieuwing/verbetering ten opzichte van het bestaande en niet om vervanging van bestaande machines of apparaten. De minimale investering dient € 10.000 te zijn.

f. Het totale subsidiebedrag (subsidieplafond) voor de subsidieregeling is € 400.000,-.

g. Het bereiken van het subsidieplafond wordt bekendgemaakt op www.schouwen-duiveland.nl. Aanvragen die na deze bekendmaking worden ingediend, worden niet in behandeling genomen.

**Artikel 4 Subsidiecriteria**

a. Subsidie kan alleen worden aangevraagd door agrarische ondernemingen die gevestigd zijn in de gemeente Schouwen-Duiveland.
b. Subsidie kan alleen worden aangevraagd voor investeringen in zoetwater beschikbaarheid (onder andere opvang, -opslag, -opwerking, waterbesparing, bodemverbetering) en/of in klimaatbestendige landbouw.
c. Subsidie kan alleen worden aangevraagd voor aankopen en activiteiten vanaf de datum van indiening van de aanvraag.
d. Subsidie kan alleen voor projecten worden aangevraagd indien de agrarische onderneming vanuit deze subsidieregeling of een andere subsidieregeling niet eerder subsidie heeft ontvangen voor dezelfde investering.
e. Er kan vanuit deze regeling maar één aanvraag voor onderdeel 1C van een agrarische onderneming behandeld en toegekend worden.
f. Meerdere aanvragen voor de onderdelen 1 A of 1 B per agrarische onderneming zijn mogelijk mits de eerdere aanvraag 1A of 1B volledig is afgerond en verantwoord.
f. De in rekening te brengen BTW die kan worden teruggevorderd of op enige wijze wordt terugbetaald, komt niet voor subsidie in aanmerking;
g. Subsidie wordt alleen verstrekt voor activiteiten die op het grondgebied van de gemeente Schouwen-Duiveland plaatsvinden.

**Artikel 5 Weigeringsgronden**

Subsidie wordt in ieder geval (gedeeltelijk) geweigerd, indien:
a. de aankoop of activiteit voor de datum van indiening van de aanvraag is aangeschaft en/of uitgevoerd;
b. er geen gebruik wordt gemaakt van de door het college vastgestelde wijze van aanvragen;

c. er voor hetzelfde project al eerder subsidie is ontvangen;
d. het subsidieplafond is bereikt of door toekenning van de subsidie zou worden overschreden;
e. in het kader van de aanvraag de aanvrager onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt en de verstrekking van deze gegevens tot een onjuiste beschikking op de aanvraag zou hebben of heeft geleid;
f. de activiteiten in het project op het moment van ontvangst van de aanvraag voor de subsidie is gerealiseerd;
g. de gevraagde subsidie lager dan € 2500 bedraagt;
h. de subsidie is aangemerkt als ontoelaatbare staatssteun;
i. tegen de aanvrager een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Europese Commissie waarbij steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard;
j. de aanvrager in financiële moeilijkheden verkeert.

**Artikel 6 Subsidiabele activiteiten en subsidiebedragen**
a. Indien subsidie wordt aangevraagd via de subsidieregeling investeringen zoet water en klimaatbestendige landbouw bedraagt de bijdrage vanuit deze regeling 50%, met een maximumbedrag van:
- Onderdeel 1A: € 10.000
- Onderdeel 1B: € 25.000
- Onderdeel 1C: € 5.000.

Er wordt in deze regeling derhalve een eigen bijdrage van 50% voorzien.
b. Cumulatie met andere subsidieregelingen is niet toegestaan.

**Artikel 7 Aanvraag**
a. Een subsidieaanvraag kan worden ingediend via het door het college vastgestelde (digitale) formulier (www.schouwen-duiveland.nl). De aanvraag bestaat tenminste uit:
• volledige gegevens van de aanvrager;
• datum van de aanvraag;
• een concrete beschrijving van de activiteiten en het te verwachten resultaat;
• een uiteenzetting van de wijze waarop de activiteit bijdraagt aan de doelstelling van deze subsidieregeling;
• de projectduur en de duur van de verschillende activiteiten;
• het geografisch gebied waarop de activiteit betrekking heeft op kaart aangegeven;
• een sluitende begroting van de activiteiten met onderbouwing van de kosten door een of meerdere offertes;
• bewijsstukken voor de financiering (zoals bankverklaring, afschrift rekening);
• eventueel benodigde vergunningen;
• ondertekening door de aanvrager.

**Artikel 8 Behandeling van en besluiten op aanvragen**
a. Subsidieaanvragen worden behandeld op volgorde van binnenkomst van volledig ingediende aanvragen.
b. Bij onvolledig of onjuist ingediende aanvragen wordt de aanvrager in de gelegenheid gesteld de aanvraag te corrigeren of aan te vullen binnen een bepaalde termijn. De datum waarop alle gevraagde informatie is ontvangen geldt daarbij als datum van binnenkomst.
c. Het college beslist binnen 8 weken na ontvangst van de complete aanvraag. De beslissing kan met maximaal vier weken worden verlengd voor zover de controle op de juistheid van de gegevens daartoe aanleiding geeft. Uit overschrijding van deze termijn kan de aanvrager niet afleiden dat zijn aanvraag is of wordt gehonoreerd. Overschrijding van deze termijn leidt evenmin tot toekenning van rechtswege.
d. Indien de aanvraag niet binnen de in artikel 8, lid b genoemde termijn volledig is gemaakt, stelt het college deze als gevolg daarvan binnen vier weken buiten behandeling en doet daarvan mededeling aan de aanvrager.
e. Het college neemt een besluit tot verlening van de subsidie indien uit de bij de aanvraag ingediende informatie en eventuele aanvullende informatie blijkt dat voldaan wordt aan de voorwaarden en bepalingen van deze regeling.
f. Het besluit tot verlening van de subsidie wordt schriftelijk kenbaar gemaakt aan de aanvrager. Daarbij wordt in elk geval vermeld: het bedrag van de subsidie, de activiteiten waarvoor subsidie is toegekend, de uitvoeringstermijn en de resultaatsverplichtingen.

**Artikel 9 Verantwoording prestatieafspraken en prestatiebewijzen**
a. Subsidies tot en met € 10.000,- worden bij de subsidieverlening direct uitbetaald. Bij de overige subsidies wordt 75 % van het verleende subsidiebedrag uitbetaald. Het college houdt zich het recht voor om hier gemotiveerd van af te wijken.

b. Bij verleende subsidies tot en met € 10.000,- vraagt het college onderbouwing van de besteding van middelen door middel van het overleggen van facturen en betaalbewijzen.
c. Bij verleende subsidies boven de € 10.000- vraagt het college onderbouwing van de besteding van middelen door middel van het overleggen van alle facturen en betaalbewijzen. Daarnaast dient er een kort verslag van de bereikte resultaten en prestatieafspraken opgesteld te worden. Op basis van correcte aanlevering stelt het college de subsidie vast en wordt het laatste deel van de subsidie van maximaal 25% uitbetaald.
d. De subsidieverantwoording voor onderdelen 1A en 1C dienen in ieder geval binnen 6 maanden na de datum van de subsidiebeschikking te worden ingediend. De subsidieverantwoording voor onderdeel 1B dient in ieder geval binnen 12 maanden na de datum van de subsidiebeschikking te worden ingediend.
e. De vastgestelde subsidie wordt uiterlijk binnen zes weken na verzending van het subsidievaststellingsbesluit uitbetaald.

**Artikel 10 Kennisdeling**
Deze regeling maakt deel uit van Living Lab Schouwen-Duiveland. Kennisdeling is een vast onderdeel van dit Living Lab. De aanvrager verklaart zich met het indienen van een aanvraag bereid om de opgedane kennis die mede tot stand is gekomen door middel van deze regeling te delen.

**Artikel 11 Staatssteun**
Deze regeling voorziet in steun voor agrarische ondernemingen. Bij de toepassing van deze regeling zijn de voorwaarden zoals die voortvloeien uit artikel 28 Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) leidend.

**Artikel 12 Hardheidsclausule**
Het college kan in bijzondere gevallen, ten gunste van de belanghebbende, afwijken van de bepalingen in deze subsidieregeling, indien toepassing van deze regels tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

**Artikel 13 Mandatering**
Het college mandateert de besluitvorming die op basis van deze regeling plaatsvindt aan teammanager Omgevingsbeleid van afdeling Ruimte en Milieu, ingeval van afwezigheid, de plaatsvervanger. Deze mandatering ziet niet op voorgenomen besluiten welke afwijken van ingezette beleid, richtlijnen of voorschriften. Deze mandatering is beperkt tot het toewijzen van subsidieaanvragen. Het afwijzen van een subsidieaanvraag blijft een exclusieve bevoegdheid van het college.

**Artikel 14 Citeertitel, inwerkingtreding en duur van de regeling**
a. Deze subsidieregeling wordt aangehaald als Subsidieregeling investeren in zoet water en klimaatbestendige landbouw Living Lab Schouwen-Duiveland
b. De subsidieregeling treedt in werking op 1 september 2026.
c. Deze subsidieregeling blijft van toepassing op subsidies die krachtens deze regeling zijn aangevraagd of verstrekt.

*Vastgesteld door burgemeester en wethouders van Schouwen-Duiveland in hun vergadering van 15 september 2026.*
*Secretaris, S. Bronsveld,*
*Locoburgemeester, A.M.J. van Burg*

# Toelichting Subsidieregeling investeren In zoet water en klimaatbestendige landbouw

**Aanleiding regeling**
Schouwen-Duiveland werkt aan de transitie naar een klimaatbestendig zoetwater- en landbouwsysteem vanwege langere perioden van droogte en daarmee toenemende verzilting en mogelijke bodemdaling en meer extreme neerslag door klimaatverandering. Om in de toekomst onder een veranderend klimaat en verdere verzilting een vitaal en leefbaar platteland te behouden is een transitie naar een klimaatbestendig en zelfvoorzienend watersysteem en een weerbare landbouw nodig.

**Doel stimulering transitie met subsidieregeling**
Deze subsidieregeling is opgezet om de innovatiekracht van agrariërs in Schouwen-Duiveland te versterken en private investeringskracht te bevorderen om klimaat robuuste maatregelen te treffen. De subsidies dragen bij aan het uitvoeren van innovaties die plaatsvinden op het gebied van zoet water en klimaatadaptatie voor de agrarische sector. Gemeente Schouwen-Duiveland beheert deze subsidieregeling.

De gemeente wil in 2026 en 2027 kansrijke oplossingen stimuleren middels een subsidieregeling. Het gaat om advies, onderzoek, test of maatregelen met betrekking tot een aanpassing, verandering in de agrarische bedrijfsvoering. Om te komen tot oplossingen om als agrarisch bedrijf weerbaarder te zijn tegen het veranderende klimaat en ten behoeve van een duurzame volhoudbare landbouw.

**Het subsidieplafond**
Het subsidieplafond is vastgesteld op € 400.000.

**Alleen voor toekomstige kosten**
Een project wordt enkel subsidiabel geacht als er een stimulerend effect te verwachten is. De hoofdregel is dat de begunstigde, in dit geval de agrariër, niet met de werkzaamheden aan het project of de activiteit mag zijn begonnen, voordat de subsidieaanvraag is ingediend. Daarmee zijn alleen de kosten subsidiabel die na het indienen van de subsidieaanvraag gemaakt worden.

**Niet samen met andere subsidies en alleen voor MKB-ondernemingen**
De subsidieregeling is opgesteld binnen de kaders die artikel 28 Algemene Groepsvrijstellingsverordening (hierna AGVV, Europese regels m.b.t. innovatiesteun aan het MKB) biedt. Het college zal de inwerkingtreding van deze regeling ook aan de Europese Commissie melden conform de Europese regels. Het is binnen deze regeling niet toegestaan om een subsidie uit deze regeling aan te vullen met andere subsidies. De kaders van artikel 28 AGVV houden onder meer in dat:

- De regeling alleen openstaat voor MKB-ondernemingen, zoals omschreven in Bijlage 1 van de AGVV. Dit betekent dat alleen ondernemingen met minder dan 250 personen aan personeel en een jaaromzet van minder dan € 50.000.000, of een balanstotaal van minder dan € 43.000.000,- een aanvraag mogen indienen. Aanvragers dienen dat bij de aanvraag te verklaren.
- De ondernemer maximaal € 200.000,- over een periode van 3 jaar (36 maanden) aan steun voor innovatieadviesdiensten en diensten inzake innovatieondersteuning mag ontvangen.
- Ondernemingen die eerder onrechtmatige steun hebben verkregen, worden uitgesloten van deze regeling.
- Ondernemingen die in financiële moeilijkheden zitten, worden uitgesloten van deze regeling.

GLB-subsidie valt niet onder de-minimis regeling.

**De subsidieregeling bestaat uit drie onderdelen met de volgende maximum subsidiebijdragen:**

- Onderdeel 1A (kennis): max. € 10.000 (individueel) ten behoeve van:
  Inkopen van advies of kennis bij kennisinstellingen, adviesbureaus of MKB bedrijven
  - Ondersteuning en advies bij planvorming voor het oplossen van het zoetwatergebrek of het opstellen en uitwerken van een bedrijfs(water)plan
  - Ondersteuning en advies om te komen tot een toekomst- en klimaatbestendige agrarische bedrijfsvoering;

- Onderdeel 1B (onderzoek): max. € 25.000 (individueel) voor:
  Haalbaarheidsonderzoeken
  - Innovatieve investeringen
  - Uitvoeren van testen of onderzoeken van alternatieven

- Onderdeel 1C (aanschaf): Eenmalig € 5.000 bij een minimale investering van € 10.000 in:
  Aanschaf van machines:
  - ter bevordering van een gewijzigde grondbewerking waardoor er meer water vastgehouden kan worden in de bodem en/of
  - ter bevordering van een grotere klimaatbestendigheid van het landbouwbedrijf.

Het gaat om vernieuwing en niet om vervanging van bestaande maatregelen of machines. Aanschaf van tweedehands machines is toegestaan.

**Overige regels**

Voor de regeling geldt een maximale subsidiebijdrage van 50%, de minimale bijdrage is vastgesteld op € 5.000. Het aanvragen van subsidie is mogelijk vanaf 1 september 2026, waarbij de agrarische onderneming hoofdaanvrager dient te zijn. De uiterste aanvraagdatum is de dag dat het subsidieplafond wordt bereikt.

Subsidie kan worden aangevraagd door een agrarische onderneming gevestigd op Schouwen-Duiveland of een consortium van meerdere bedrijven en instellingen met tenminste één agrarische onderneming uit Schouwen-Duiveland. Deze agrarische onderneming dient ook de subsidie aan te vragen en kan daarbij ondersteund worden door een gemandateerd intermediair.
De activiteiten dienen plaats te vinden in de gemeente Schouwen-Duiveland.
De maximale looptijd van de gesubsidieerde activiteiten is een half jaar voor de onderdelen 1A en 1C. Voor onderdeel 1B is de maximale looptijd een jaar. Binnen die termijn dient de subsidieontvanger de ontvangen subsidie te verantwoorden.

Subsidieaanvragen worden behandeld op volgorde van binnenkomst van volledig ingediende (ontvankelijke) aanvragen. Er geldt hiervoor een continue openstelling totdat het subsidie plafond bereikt is.

Arvalis ZBG Agrarisch Advies ondersteunt op verzoek agrariërs bij de voorbereiding en het aanvraagtraject, om zo tot een optimale keuze en resultaat voor het agrarisch bedrijf te komen.
In deze subsidieregeling richten we ons op duurzame zoetwateroplossingen en andere klimaat adaptieve oplossingen voor de kortere termijn die de agrariër zelf, al dan niet met vergunning of melding van het Waterschap Scheldestromen, Provincie Zeeland of gemeente Schouwen-Duiveland, kan realiseren.
Onderzoek en maatregelen ten behoeve van een aanvoersysteem van zoetwater van buiten Schouwen-Duiveland laten we in deze regeling buiten beschouwing, dat volgt een eigen spoor.

Regulier onderhoud of vervanging van bestaande machines is niet subsidiabel binnen deze subsidieregeling.

**Voorbeelden van mogelijke activiteiten voor de subsidies zoet water en klimaatbestendige landbouw zijn:**

**Onderdeel 1A**: Inkopen van advies of kennis en ondersteuning bij het uitwerken van plannen:

- Ondersteuning bij het uitwerken en onderbouwen van plannen voor innovaties in de beschikbaarheid van zoetwater met een nadrukkelijke doorkijk naar de toekomstbestendigheid van het agrarisch bedrijf;
- Inkoop van (technische) kennis of adviezen kan in overleg bij kennisinstellingen, adviesbureaus of andere MKB bedrijven;
- Ondersteuning bij planvorming voor het oplossen van het zoetwatergebrek of het opstellen en uitwerken van een bedrijfswaterplan;
- Analyses van knelpunten in bijvoorbeeld de bodem of het watersysteem kunnen een richting geven om te innoveren, zoals
    - Analyse waterbehoefte in relatie tot teeltplan;
    - Bodemanalyse;
    - Grondwateranalyses;
    - Analyse zoute kwel en grondwater;
    - Aanwezigheid van zoetwaterlenzen in de ondergrond;
    - Advies waterbeheervoorzieningen;
    - Advies duurzaam bodembeheer;
    - Landbouwkundig advies.

- Advies over bodemverbeterende maatregelen;
- Advies over aanpassing van het bouwplan door inzet van droogte- of zouttolerante gewassen en rassen.
- Ontwikkelen van een bedrijfsstrategie gericht op omgaan met klimaatverandering, zoals langere droogteperiodes, piekbuien en verzilting.
- Optimaliseren van het bodembeheer door inzet van groenbemesters, niet-kerende grondbewerking of verhoging van het organische stofgehalte.

- Advies over efficiënter watergebruik, bijvoorbeeld via precisieberegening of sensorgestuurde irrigatie.
- Opstellen van een meerjarenroutekaart voor verduurzaming en klimaatadaptatie van het bedrijf.
- Begeleiding bij investeringskeuzes, zoals wateropslag, drainage, innovatieve teeltsystemen of combinaties van landbouw en natuurbeheer.
- Bedrijfscoaching om ondernemers te ondersteunen bij de implementatie van klimaatadaptieve maatregelen.

Deze lijst is niet limitatief en er kunnen geen rechten aan worden ontleend, maar dient alleen om richting te geven aan bedrijfsideeën die in aanmerking komen voor subsidie.

**Onderdeel 1B**. Haalbaarheidsonderzoeken, uitvoeren van testen t.b.v. zoetwatervoorziening en innovatieve investeringen:

Voorbeelden zijn haalbaarheidsonderzoeken, pilots en praktijkproeven gericht op innovatieve oplossingen voor zoetwaterbeschikbaarheid, waterconservering, verziltingsbestrijding, klimaatadaptieve teelten, bodemverbetering, efficiënt watergebruik en andere maatregelen die bijdragen aan een toekomst- en klimaatbestendige agrarische bedrijfsvoering.

Voor het kleinschalig testen in deze haalbaarheidsprojecten kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de volgende onderwerpen:
- Peil gestuurde-, antiverzilting-, regelbare-, dubbele of combinatie drainage systemen
- Aanleg diepe drains
- Monitoringsystemen met data analyse
- Mogelijkheden tijdelijke opslag gecombineerd met opwerking van zoetwater
- Scheiding zoet en brakwater
- Mogelijkheden tegengaan van verzilting en zoute kweldruk
- Mogelijkheden Irrigatiesystemen zoals druppelirrigatie
- Kreekrug infiltratie systemen
- Kleinschalige waterconserveringsstuwen
- Veldproef met nieuwe gewasrassen die beter bestand zijn tegen droogte of zout.
- Praktijktest van bodemverbeterende maatregelen, zoals composttoepassing, groenbemesters of niet-kerende grondbewerking.
- Analyse van alternatieve teeltsystemen die beter bestand zijn tegen droogte, wateroverlast of verzilting.
- Doorrekening van meerdere klimaatscenario's en de gevolgen voor de bedrijfsvoering op de lange termijn.
- Onderzoek naar de haalbaarheid van een omschakeling naar andere bedrijfsvoering bijvoorbeeld biologische of regeneratieve bedrijfsvoering.
- Verkenning van verdienmodellen die bijdragen aan klimaatadaptatie, bijvoorbeeld combinaties van landbouw, natuurbeheer en waterbeheer.
- Demonstratie van precisielandbouwtechnieken voor efficiënter gebruik van water en nutriënten.
- Praktijktest van agroforestry of bomenrijen voor verbetering van waterberging, bodemkwaliteit en microklimaat.
- Praktijktest gericht op het verhogen van het organische-stofgehalte van de bodem en het vergroten van het vochtvasthoudend vermogen.

Deze lijst is niet limitatief en er kunnen geen rechten aan worden ontleend, maar dient alleen om richting te geven aan projectideeën die in aanmerking komen voor subsidie.

**Onderdeel 1C**: Aanschaf van machines en apparatuur ter bevordering van een gewijzigde grondbewerking waardoor er meer water vastgehouden kan worden in de bodem en/of ter bevordering van een grotere klimaatbestendigheid van het landbouwbedrijf. Het gaat om vernieuwing en niet om vervanging van bestaande maatregelen of machines.
Tweedehands machines en apparaten komen in aanmerking voor subsidie, mits zij worden aangeschaft via een officiële leverancier en voorzien zijn van een offerte.
Bij de regeling is een lijst met machines en apparatuur opgenomen welke subsidiabel zijn. Afwijken en wijzigen van de lijst is mogelijk na overleg en advies met de bedrijfsadviseur van Arvalis ZBG. De lijst kan dan door de gemeente worden gewijzigd.

Aanvragers kunnen vooraf geadviseerd en ondersteund worden in het maken van bedrijfskeuzes en indienen van de aanvraag door bedrijfsadviseur John Bal van van Arvalis ZBG, E-mail: john.bal@arvaliszbg.nl Telefoon: 06 21232601

**Lijst behorende bij artikel 3 e van de**

## Subsidieregeling investeren in zoet water en

**klimaatbestendige landbouw**

Lijst aanschaf machines en apparaten behorende bij artikel 3 e de Subsidieregeling investeren in zoet water en klimaatbestendige landbouw (subsidieonderdeel 1 C)

Subsidiabel

| Onderwerp | Voorbeelden | Niet subsidiabel |
|---|---|---|
| Verbeteren en behoud bodemstructuur door niet-kerende grondbewerking | Grondwoelers<br>Bouwvoorlichters<br>Schijveneg<br>Eco-ploeg<br>Bovenover-ploeg | Ploeg<br>Spitmachine (krukas en roterend) |
| Verbeteren organisch stof door vernietigen en onderwerken groenbemesters | Frezen<br>Maaiers<br>Compoststrooiers<br>Composttheeketels (regeneratieve landbouw) | Ruggenfrees aardappelen |
| Behoud en beheer (blijvend) grasland | Beluchter grasland<br>Graslandfrees<br>Doorzaaimachine | |
| Systeem structuurbehoud | Luchtdrukwisselsysteem<br>VF banden<br>Rupsbanden | Standaard banden<br>IF banden |
| Duurzame onkruidbestrijding en loofverwijdering | Schoffelmachines (met of zonder camerasturing)<br>Wiedmachines (Vingerwieder)<br>Schoffel- of wiedrobots<br>Onkruidbranders<br>Onkruidsnijders<br>Looftrekkers<br>Loofsnijders | |
| Precisie bemesting | Sensor- en cameratechniek voor gewasbeoordeling en opstellen taakkaart<br>Rijenbemesters | Zodenbemesters<br>Kunstmeststrooiers |
| Emissie loze elektrische machines | Robots (mest-, schoffel-, gewasverzorging-, etc.<br>Autonome (ruw)voersystemen | Verbrandingsmotor<br>Heftrucks, Verreikers<br>(Bedrijfs)auto's |
| Emissie arme, innovatieve spuittechniek en precisie GWB-techniek | Spotsprayer | |
| Besparen en vasthouden zoetwater | (Zoet-zout)Stuwen<br>Peilgestuurde drainage<br>Druppelbevloeiing en fertigatie<br>Greppelfrees<br>Sleuvenfrees<br>Precisie beregening (GPS Raindancer) | Let op: Vergunning- en/of meldingsplicht bij stuwen en peilgestuurde drainage |
| Waterkwaliteit | Zuiveringstechniek restwater (Phytobac (fytobak), RemDry etc.<br>Duurzame ontsmettingstechniek voor irrigatieleidingen | |

Het gaat om aanschaf nieuw en tweedehands. Tweedehands machines en apparaten komen in aanmerking voor subsidie, mits zij worden aangeschaft via een officiële leverancier en voorzien zijn van een offerte.

Afwijking van de in de lijst opgenomen machines en apparaten is mogelijk na overleg met de gemeente. De gemeente kan hierover advies aanvragen bij de landbouwadviseur van Arvalis ZBG. Er kunnen door de gemeente machines en apparatuur aan de lijst worden toegevoegd.